

Krystyna Koch

"Müemlékvédelem", R. XVI, 1972; R. XVII, 1973; R. XVIII, 1974 : [recenzja]

Ochrona Zabytków 31/4 (123), 283-288

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MŰEMLÉKVÉDELEM. Wyd. A Magyar Építőművészek Szövetsége Műemléki Bizottsága, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat Művészeti Országos Választmánya és az Országos Műemléki Felügyelőség, Budapest. Kwartalnik.

Rocznik XVI (1972)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje

Ö. Kisházi, *Százéves a magyar műemlékvédelem (Stulecie ochrony zabytków na Węgrzech)*, ss. 1—4, 2 il., str. w jęz. francuskim. Autor, zastępca przewodniczącego Rady Prezydialnej WRL, przypominając krótko historię narodu węgierskiego, pisze, że ochroną zabytków na Węgrzech zajęto się już na przełomie XVIII i XIX w., ale formy zorganizowane przyjęła ona w 1872 r., dzięki takim ludziom, jak Henszlmann, Ipolyi czy Römer. Powstanie dualistycznej monarchii austro-węgierskiej, a także obchodzone w 1896 r. uroczystości związane z 1000-leciem państwa węgierskiego przyniosły nie tylko nowe budowle w stylu eklektycznym (przykłady — katedra w Koszycach, kościół Macieja w Budapeszcie), ale wzrost zainteresowania istniejącymi już zabytkami. W okresie powojennym ochrona zabytków stała się zadaniem ogólnonarodowym i ogólnospołecznym.

Gy. Hajnóczy, *Építészképzés és műemléktudomány (Kształcenie architektów i nauka o zabytkach architektury)*, ss. 5—14, 5 il., str. w jęz. francuskim. Obchodzone w 1972 r. na Węgrzech 100-lecie powstania budapeszteńskiej politechniki zbiegło się z setną rocznicą ochrony zabytków. Uczelnia ta wykształciła wielu znakomych architektów węgierskich. Autor, omawiając historię uczelni, ze szczególnym uwzględnieniem Wydziału Architektury, wspomina najwybitniejszych i najbardziej zasłużonych profesorów. Osobną część poświęca sprawom związanym z rekonstrukcją zabytków, którą na Węgrzech zajmowali się przede wszystkim architekci.

F. Pogány, *Műemlék és környezete (Zabytek i jego otoczenie)*, ss. 15—20, 3 il., str. w jęz. francuskim. Obiekty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie zabytków architektury nie reprezentują na ogół takich samych wartości, ale harmonizują z nimi, nadają specyficzny charakter otoczeniu, a przez to współczują. Dlatego należy dbać o nie w takim samym stopniu, jak o zabytki. Zadbany trawnik, dobrze utrzymane ogrodzenie czy np. niedopuszczenie ruchu samochodowego do starych, wąskich uliczek zabytkowych miast może się przyczynić do znacznego podniesienia walorów obiektów historycznych.

P. Granasztói, *Műemlékvédelem és városrendezés (Ochrona zabytków a urbanizacja)*, ss. 21—24, 1 il., str. w jęz. francuskim. Problem ścierania się spraw związanych z ochroną zabytków z wymogami i potrzebami współczesnych miast. Istnieje konieczność koegzystencji, a także niejednokrotnie pójścia na kompromis, aby ocalając to, co najcenniejsze z przeszłości, dążyć do maksymalnej funkcjonalności, potrzebnej we współczesnym świecie; cennym przykładem jest budowa nowoczesnego hotelu Hilton na Starym Mieście w Budapeszcie.

J. Molnár, *Sinan magyarországi munkáinak nyomában (Śladem prac Sinana na terenie Węgier)*, ss. 25—28, 7 il., str. w jęz. francuskim. „Wielki Sinan” (1488—1589), architekt, który przywędrował na Węgry z sułtanem tureckim Sulejmanem II, zbudował m.in. most na Drawie, wieżę ciśnień w Szeged oraz przebudował Esztergom.

I. Urbán, *Szerkezettervezési (statikus) munka a műemlék helyreállításánál (Prace konstrukcyjno-projektowe (statyczne) przy rekonstrukcji zabytków)*, ss. 29—36, 14 il., str. w jęz. francuskim. Autor omawia dokładnie plany rekonstrukcji sali galowej w zamku Sárvár oraz odbudowy wieży wjazdowej i mostu z cegieł.

Niszczące zabytki

G. Sz. Szatmári, *Egykori Festetics — uradalom és kastély Pest határában (Dawna posiadłość i pałacyk Festeticsa w granicach Budapesztu)*, ss. 37—41, 3 il., str. w jęz. francuskim. Informacje o osiemnastowiecznym pałacyku należącym do hrabiego Jánosa

Józsefa Festeticsa, krótka historia obiektu i przedstawienie obecnego stanu (podparta fasada, odpadające tynki, nikłe ślady dawnych malowideł ściennych).

Informator, ss. 42—54.

Krótkie wiadomości, ss. 54—56.

Recenzje, ss. 56—64.

Zeszyt 2, stron 62, ilustracje

D. Dercsényi, *Műemlékvédelem és a művészettörténet (Ochrona zabytków i historia sztuki)*, ss. 65—72, 6 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł mówi o ścisłej zależności między historią sztuki a ochroną zabytków, o niemożności ich istnienia bez siebie. Przykłady konkretnej współpracy przedstawiciele obu tych dziedzin nauki.

A. Zádor, *Tudományegyetemi képzés és műemlékvédelem (Problem kształcenia w wyższych uczelniach a ochrona zabytków)*, ss. 73—79, 5 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł jest uzupełnieniem poprzedniego i również zwraca uwagę na ścisłą współpracę konserwatorów zabytków z architektami, archeologami i historykami sztuki. Mówi o konieczności kształcenia takich ludzi, którzy kierując pracami konserwatorskimi opierać się będą na rzetelnej wiedzy fachowej, a nie tylko własnej fantazji.

G. Entz, *A magyar restaurátorképzés problémái (Problemy kształcenia konserwatorów węgierskich)*, ss. 80—84, 4 il., str. w jęz. francuskim. Konieczność kształcenia konserwatorów zabytków na Węgrzech ujawniła się dopiero w XX w. Początkowo konserwacją zabytków zajmowali się malarze i rzeźbiarze, a dopiero w połowie lat czterdziestych powstał w Akademii Sztuk Pięknych kierunek konserwatorski, który istnieje do dziś, a na którym pod koniec lat sześćdziesiątych otwarto specjalizację z zakresu konserwacji kamienia i drewna.

Z. Farkasdy, *Új épületek műemléki környezetben (Nowe budowle w zabytkowym otoczeniu)*, ss. 85—93, 14 il., str. w jęz. francuskim. Niektóre zabytkowe miasta bądź ich fragmenty mają tak specyficzny styl i niepowtarzalny charakter, że chciałoby się je zachować od wpływów nowoczesności. Życie stawia jednak inne wymagania. Autor artykułu omawia pozytywne przykłady przeplatania się starego z nowym.

D. Komárik, *Brein Ferenc (Ferenc Brein)*, ss. 94—99, 6 il., str. w jęz. francuskim. Autor przedstawia postać znanego budowniczego Ferencza Breina (1817—1879), autora wielu słynnych budowli na Węgrzech; spora ich część zachowała się do dzisiaj.

A. Kiss, *A római építőműveltség emlékei a balatoni tájban (Pamiętki rzymskiej kultury budowlanej w krajobrazie balatońskim)*, ss. 100—102, 5 il., str. w jęz. francuskim. Na terenie Węgier znajduje się dość dużo zabytków z okresu rzymskiego. Ocalałe pamiętki można dziś oglądać w muzeum w Bakony, w Muzeum Balatońskim w Keszthely i w Muzeum Narodowym w Budapeszcie. Autor szczególną uwagę poświęca tym zabytkom, które znaleziono w okolicach Balatonu.

J. Dobroszláv, *Kincs a hegyek között. Hollókői élmény (Skarb wśród gór. Wrażenia z Hollókő)*, ss. 103—106, 4 il., str. w jęz. francuskim. Opis mało znanej, rzadko odwiedzanej przez turystów wsi Hollókő, położonej wśród gór, na północy Węgier.

Niszczące zabytki

A. Budai, *Néhány szó a Majakovszky utca 16 sz. házról (Kilka słów o domu przy ul. Majakowskiego nr 16)*, ss. 106—108, 4 il., str. w jęz. francuskim. Historia domu przy ul. Majakowskiego 16 w Budapeszcie, zbudowanego w 1881 r., nie wciągniętego dotychczas do rejestru zabytków.

Poradnik praktyczny

I. Urbán, *Szerkezettervezési (statikus) munka a műemlék helyreállításánál (II) (Prace konstrukcyjno-projektowe (statyczne) przy rekonstrukcji zabytków)*, ss. 109—116, 16 il., str. w jęz. francuskim.

Ciąg dalszy artykułu zamieszczonego w z. 1 (1972). Dokładny opis rekonstrukcji zamku w Sikkós, a także domu mieszkalnego przy ul. Rózsa 6 w Sopron oraz murów zamkowych w Nagyvázonny.

Krótkie wiadomości, ss. 116—119.

Recenzje, ss. 120—127.

Zeszyt 3, stron 62, ilustracje

I. Czeglédy, F. Mendele, *Szamostatárfalva református templom és faharangláb (Kościół reformowany i drewniana dzwonnica w Szamostatárfalva)*, ss. 129—132, 3 il., str. w jęz. francuskim. Jednym z najbardziej reprezentatywnych zabytków w komitacie Szatmár jest kościółek we wsi Szamostatárfalva, pochodzący prawdopodobnie z końca XIII w., odbudowany po pożarze pod koniec XVIII w., a zrekonstruowany łącznie ze stojącą obok niego dzwonnica w 1965 r. Autorzy omawiają dokładnie przeprowadzone prace konserwatorskie.

E. Ringhoffer, *Müemlékeinek szerepe és jelentősége a korszerű erdőgazdaságban (Rola i znaczenie naszych zabytków we współczesnej gospodarce leśnej)*, ss. 133—137, 4 il., str. w jęz. francuskim. Autor artykułu zwraca uwagę na to, że wokół zabytków, ruin dawnych budowli, znajdujących się na terenach leśnych jedynie obszar w obrębie 1 ha podlega ochronie przyrody, a przydałoby się, aby wynosił on 10—15 ha. Zdając sobie sprawę z rosnących obecnie zadań gospodarki leśnej, apeluje jednocześnie o rozszerzenie większej opieki m.in. nad ruinami zamków w Vitányvár, Várgesztes, Gerencsér, kamiennym sarkofagiem w Szentgyörgyvár i ruinami kościoła reformowanego w Vertésszentkeresztes.

K. Ferenczy, *A sárospataki rk templom helyreállítása (Rekonstrukcja kościoła rzymskokatolickiego w Sárospatak)*, ss. 138—155, 27 il., str. w jęz. francuskim. Przystępując do rekonstrukcji kościoła w Sárospatak natrafiono na ślady stylu romańskiego, gotyckiego, renesansowego i późnego baroku. Autor, przedstawiając historię kościoła, omawia, jakie zmiany wprowadzały kolejne pokolenia, aż do ostatecznej rekonstrukcji, przeprowadzonej w latach 1963—1970.

K. Szigeti, *A sárospataki organa műemléki helyreállítása (Rekonstrukcja zabytkowych organów w Sárospatak)*, ss. 156—161, 3 il., str. w jęz. francuskim. Historia osiemnastowiecznych organów z kościoła w Sárospatak, których budowę rozpoczął Miklós Zelena, kontynuował János Komornik, a przebudował sto lat później József Hardonyi. Po ostatnich pracach rekonstrukcyjnych mają szansę stać się jednymi z ciekawszych w Europie, pod warunkiem odnalezienia (bądź zrekonstruowania) bogatej ornamentacji, zaprojektowanej przez jej pierwszego twórcę (widać ją na zachowanym do dziś projekcie organów).

J. Czigány, *A győri Wurdá-ház („Dom Wurdów” w Győr)*, ss. 162—166, 5 il., str. w jęz. francuskim. Dom przy placu Engelsa 5 w Győr, zwany „domem Wurdów”, w ciągu 200 lat swego istnienia wielokrotnie zmieniał swych właścicieli, a także funkcje. Zbudowano go w okresie, kiedy styl barokowy kończył swoją karierę i usiłowano do budownictwa wprowadzić nowy styl. Do dzisiejszego dnia nie zachował się niestety umieszczony nad główną bramą obraz Madonny z Dzieciątkiem, charakterystyczny dla domu Wurdów, wykonany przez nieznanego twórcę.

L. Dobrovsky, *Néhány adat a nagykörösi református templom XVII századi történetéhez (Kilka danych z historii siedemnastowiecznego kościoła reformowanego w Nagykörös)*, ss. 168—170, 2 il., str. w jęz. francuskim. Na obszarze Wielkiej Niziny Węgierskiej niewiele budowli przetrwało do XVIII w. Tym ciekawsza jest więc historia siedemnastowiecznego jednonawowego, osmiokątnego kościoła reformowanego w Nagykörös.

A. Budai, *Budapest VI. Bajcsy-Zsilinszky út 17. számú műemléklakóház helyreállítása (Rekonstrukcja zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Bajcsy-Zsilinszky 17 w Budapeszcie)*, ss. 171—177, 6 il., str. w jęz. francuskim. W związku z zakończoną w 1971 r. rekonstrukcją kamienicy przy ul. Bajcsy-Zsilinszky 17 autor przypomina jej niezwykle ciekawą historię. Zbudowana w 1862 r. dla światowej sławy chirurga, dzięki przeprowadzonym pracom rekonstrukcyjnym odzyskała swój dawny blask.

Podróże naukowe, ss. 178—181.

Informator, ss. 182—187.

Recenzje, ss. 188—190.

Zeszyt 4, stron 63, ilustracje

Beszámoló az Országos Műemléki Felügyelőség 1970—71-ben végzett munkáiról (Sprawozdanie z prac wykonanych przez Krajowy Inspektorat ds. Zabytków w latach 1970—1971), ss. 193—207, 18 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł redakcyjny. W 1970 r. został opracowany IV plan 5-letni dotyczący ochrony zabytków na Węgrzech, zgodnie z którym działał w latach 1970—1971 Krajowy Inspektorat ds. Zabytków. M.in. uzupełniono rejestr zabytków, poświęcono więcej uwagi ochronie budownictwa ludowego (w 1970 r. rozpoczęto budowę Muzeum Etnograficznego na wolnym powietrzu w Szentendre), zajęto się sprawami propagandy (przygotowano dwa filmy na temat zabytków), w Akademii Sztuk Pięknych utworzono specjalizację konserwatora rzeźby, ukazały się nowe publikacje z dziedziny ochrony zabytków, zwiększono międzynarodowe kontakty w zakresie wymiany specjalistów, odrestaurowano wiele cennych zabytków.

Recenzje, ss. 207—245.

Poradnik praktyczny, ss. 246—251.

Podróże naukowe, ss. 251—255.

Informator, ss. 256—257.

Recenzje, s. 257.

Rocznik XVII (1973)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje

L. Skoda, *A főváros műemlékvédelem (Bevezető) (Ochrona zabytków stolicy — Wstęp)*, s. 1, str. w jęz. francuskim. W związku z piętnastolecie powstania Budapeszteńskiego Inspektoratu ds. Zabytków większość artykułów poświęcona jest sprawom dotyczącym ochrony zabytków węgierskiej stolicy, których jest w sumie około 700. Artykuł wstępny.

K. Polónyi, *A műemlékvédelem és a városrendezés (eredmények és feladatok) (Ochrona zabytków a urbanizacja. Zadania i wyniki)*, ss. 2—4, 3 il., str. w jęz. francuskim. Problem pogodzenia wymogów komunikacyjnych i urbanizacyjnych dwumilionowej stolicy, jaką jest Budapeszt, z chęcią zachowania jej zabytkowego charakteru.

J. Szanyi, *Tizenöt éves Budapest műemlékvédelem (Piętnastolecie ochrony zabytków Budapesztu)*, ss. 5—10, 8 il., str. w jęz. francuskim. Katalog zabytków Budapesztu obejmuje około 700 pozycji, z czego większość koncentruje się na terenie Óbudy, śródmieścia i budańskiego Wzgórza Zamkowego, które w wyniku działań drugiej wojny światowej najwięcej ucierpiało. Autor omawia piętnastolecie działalności Inspektoratu ds. Zabytków, dzięki którego inicjatywie wielu zabytkowym fragmentom miasta przywrócono dawny charakter i blask.

K. Perházy, *A fővárosi ingatlankezelő szervek műemlékvédelmének 15 éve (Piętnastolecie ochrony zabytków, organu administrującego nieruchomościami stolicy)*, ss. 11—20, 19 il., str. w jęz. francuskim. W bogato ilustrowanym artykule podaje autor dane statystyczne dotyczące liczby odrestaurowanych w ciągu ostatnich 15 lat obiektów, ich powierzchni oraz kwot wydatkowanych na ten cel. Podkreśla rolę, jaką odegrał Budapeszteński Inspektorat ds. Zabytków.

Czytelnicy piszą, s. 20.

P. A. Czétényi, *A Belváros műemlékvédelmének 15 esztendeje, 1957—1972 (Piętnaście lat ochrony zabytków śródmieścia Budapesztu, 1957—1972)*, ss. 21—26, 7 il., str. w jęz. francuskim. Autorka wymienia wszystkie obiekty śródmieścia Budapesztu, które zostały zrekonstruowane w latach 1957—1972.

J. Molnár, *A budai Rác-gyógyfürdő (Budańskie kąpielisko uzdrowiskowe Rác)*, ss. 27—29, 5 il., str. w jęz. francuskim. Autor pisze o prawie zapomnianym już pięknym kąpielisku Rác, którego blisko 400-letnia historia jest do dziś bardzo mało znana. Wyróżnia jednocześnie nadzieję, że dzięki zachowanemu rycinom i szkicom zostanie mu przywrócony dawny charakter.

A. Vladár, *A zalaszentmihályi templom helyreállítása (Rekonstrukcja kościoła w Zalaszentmihályi)*, ss. 30—35, 11 il., str. w jęz. francuskim. Opis prac rekonstrukcyjno-budowlanych zabytkowego kościoła w Zalaszentmihályi, mających na celu przywrócenie mu dawnego wyglądu romańskiego. Na temat badań archeologicznych przeprowadzonych w tymże kościele mowa już była w z. 4 (1972).

A. Csorna, *Tisza-parti kastélyok kertjei (Ogrody pałaców położonych nad brzegiem Cisy)*, ss. 36—40, 17 il., str. w jęz. francuskim. Na przełomie XVIII i XIX w. wybudowano nad brzegiem Cisy wiele pałaców i dworów. Był to jednocześnie okres, kiedy zajęto się regulacją rzeki, uprawą nadrzecznych gruntów i zakładaniem — na wzór Francji — ogrodów, o których urodzie wiele się wówczas mówiło i słyszało. Co się stało później z tymi ogrodami, w jakim stanie są dzisiaj — na te pytania próbuje dać odpowiedź autor artykułu, opierając się na kilku wybranych przykładach.

Recenzja, s. 40.

I. Pomozi, *A soproni postapalota (Gmach poczty w Sopron)*, ss. 41—44, 8 il., str. w jęz. francuskim. Historia gmachu poczty w Sopron, zbudowanego w latach 1911—1913, według projektu Ambруса Ortha i Emila Somló, doskonale zharmonizowanego z otaczającymi go budynkami.

A. Kiss, *Landherr András ismeretlen tinnyei építőtevékenysége (Nieznana działalność budowlana Andrása Landherra w Tinnye)*, ss. 45—48, 1 il., str. w jęz. francuskim. Opis pięknej synagogi we wsi Tinnye, zbudowanej w latach dwudziestych XIX w. według projektu Andrása Landherra.

Informator, ss. 49—50.

Krótkie wiadomości, ss. 50—51.

Recenzje, ss. 51—65.

Zeszyt 2, stron 62, ilustracje

A. Kaiser Borsosné, *A budapesti várnegyed helyreállításának első rendezési terve (Pierwszy plan rekonstrukcji dzielnicy zamkowej w Budapeszcie)*, ss. 65—69, 8 il., str. w jęz. francuskim. Pierwszy plan rekonstrukcji dzielnicy zamkowej powstał w 1949 r. Jego cechą charakterystyczną było to, że w sposób bardzo wierny odtwarzał dawny wygląd uliczek i placów Starego Miasta. W miarę upływu lat modyfikowano go jednak, wprowadzając nowe rozwiązania podyktowane potrzebami rozwijającego się miasta.

D. Komárik, *A fővárosi műemlék, lakóházak építéstörténeti kutatása (Badania historii budownictwa zabytkowych domów mieszkalnych stolicy)*, ss. 70—79, 10 il., str. w jęz. francuskim. Autor, nakreślając krótko historię budownictwa kilkunastu domów mieszkalnych Budapesztu, podkreśla, że korzystał z danych opracowanych przez specjalną komórkę dokumentacji zabytkowej, działającą od 15 lat przy Budapeszteńskim Inspektoracie ds. Zabytków.

I. Lipták, *Műemlék-lakóépületek helyreállításának tervezése (Projekt rekonstrukcji zabytkowych budynków mieszkalnych)*, ss. 80—88, 14 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł zawierający opisy prac konserwatorskich przy budynkach mieszkalnych stolicy podkreśla ogromną odpowiedzialność autorów projektów, według których przeprowadza się prace rekonstrukcyjne. Przypominając bowiem dawny blask domom mieszkalnym, należy pamiętać, że spełniać one będą współczesne wymogi ich mieszkańców.

T. Melinda Papp, *Budapest I. Corvin tér 3 műemlék-lakóház helyreállítása (Rekonstrukcja zabytkowego domu mieszkalnego przy Corvin tér 3 w I dzielnicy Budapesztu)*, ss. 89—95, 19 il., str. w jęz. francuskim. Opis przeprowadzonych prac rekonstrukcyjnych barokowego budynku mieszkalnego przy Corvin tér 3 w Budapeszcie. Artykuł bogato ilustrowany zdjęciami domu przed i po konserwacji.

T. Guzsik, *A budapesti Szervita templom építéstörténetének újabb kutatási eredményei (Najnowsze wyniki badań dotyczących kościoła Szervita w Budapeszcie)*, ss. 96—102, 7 il., str. w jęz. francuskim. Ciekawe wiadomości na temat krypty dawnego kościoła Szervita (dziś Św. Anny) w Budapeszcie, którego blisko 250-letnia historia zawiera nadal nie odkryte tajemnice.

I. Bodor, *A budavári domonkos templom képe Schedel világrónikájának metszetén (Obraz kościoła dominikańskiego w Budzie na rycinach Schedla w „Kronice świata”)*, ss. 103—106, 3 il., str. w jęz. francuskim. Pierwsze ryciny przedstawiające dzisiejszą część stolicy Węgier, jaką było miasto Buda, odnajdujemy w „Kronice świata” Hartmanna Schedla z 1493 r. Studiując ją w 1885 r. Ferenc Salamon pierwszy zauważył, że ryciny pokazujące Budę do złudzenia przypominają miasto francuskie i włoskie, nie są natomiast wiernym obrazem ówczesnego miasta. Późniejsze badania potwierdziły tę tezę.

Gy. Prokopp, *Kiskeszi középkori temploma (Średniowieczny kościół w Kiskesz)*, ss. 107—108, 1 il., str. w jęz. francuskim. Historia średniowiecznego kościółka ze wsi Kiskesz, należącego do kapituły esztergomskiej.

I. Pomozi, *A Szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum (Muzeum Etnograficzne na wolnym powietrzu w Szentendre)*, ss. 109—113, 10 il., str. w jęz. francuskim. Pierwszy skansen założył w 1891 r. Arthur Hazelius w Sztokholmie, później na całym świecie zaczęły powstawać muzea na wolnym powietrzu. Obecnie budowany skansen w Szentendre, największy na Węgrzech, skupi na swoim terenie budownictwo ludowe z okolic górnej Cisy.

Z. Szilárdfy, *A székesfehérvári királyi bazilika utolsó berendezési tárgya (Ostatni detal dotyczący urządzenia królewskiej bazyliki w Székesfehérvár)*, ss. 114—115, 1 il., str. w jęz. francuskim. Bogate wnętrze średniowiecznej bazyliki w Székesfehérvár zostało doszczętnie zniszczone w okresie panowania tureckiego. Tymczasem w odległości 14 km od miasta, we wsi Magyaralmas znajduje się kościół z końca XVIII w., a w nim zabytkowy ołtarz, którego wymiary i charakter wskazują na to, że przeznaczony był dla większego kościoła i pasowałby do wnętrza bazyliki Székesfehérvár.

T. Szalai, *Egyed község (Győr—Sopron m.) műemlékiről (O zabytkach gminy Egyed, w komitacie Győr—Sopron)*, ss. 116—118, 4 il., str. w jęz. francuskim. Kilka uwag na temat nie istniejącego już od 1946 r. więzienia w Egyed, zbudowanego na przełomie XVI i XVII w.

Informator, ss. 119—122.

Krótkie wiadomości, ss. 122—123.

Recenzje, ss. 124—128.

Zeszyt 3, stron 64, ilustracje

L. Angyal, *Műemlékvédelem Hajdú—Bihar megyében (Ochrona zabytków w komitacie Hajdú—Bihar)*, ss. 129—134, 5 il., str. w jęz. francuskim. Autor pisze o pracach restauracyjnych przeprowadzonych przy ruinach kościoła opactwa Herpály, wieży kościoła w Zelemér oraz pozostałości murów fortecy kościelnej w Hajdúszoboszló, ilustrując w ten sposób prace Urzędu Konserwatorskiego na terenie wschodnich Węgier, w komitacie Hajdú—Bihar.

J. Sedlmayr, *A győri székesegyház Héderváry-kápolnájának helyreállítása (Rekonstrukcja kaplicy Héderváryego w katedrze w Győr)*, ss. 135—144, 10 il., str. w jęz. francuskim. W 1972 r. zakończono prace rekonstrukcyjne na zewnątrz katedry w Győr oraz w przylegającej do jej południowej nawy — kaplicy Świętej Trójcy, zwanej również kaplicą Héderváryego. Autor artykułu omawia przebieg prac w tej kaplicy, która stanowi jeden z najciekawszych przykładów węgierskiego gotyku.

L. Borsos, *Budavár erődítéseinak pusztulása (Niszczenie fortyfikacji zamku budańskiego)*, ss. 145—152, 7 il., str. w jęz. francuskim. Krótkie przypomnienie historii zamku budańskiego, symbolu wolności i niepodległości Węgier, który w wyniku różnych działań wojennych przechodził zmienne koleje losu, a którego fortyfikacje niszczyły wskutek zbudowy ulic i dróg Wzgórza Zamkowego, na którym się znajduje.

K. Pereházy, *Védett lakóépületek restaurálása és célszerű felhasználásuk (Odrestaurowanie zabytkowych budynków mieszkalnych i racjonalniejsze ich wykorzystanie)*, ss. 153—163, 15 il., str. w jęz. francuskim. Autor podejmuje problem racjonalnego wykorzystania odrestaurowanych budynków, tzn. tworzenia w nich np. muzeów, sal wystawowych, winiarni, aby pełniąc funkcję użytkową stanowiły jednocześnie obiekty historyczno-poznawcze.

G. Winkler, *Új gondolatok Sopron építészetében a 19. század derekán (Nowe koncepcje architektoniczne Sopronu w połowie XIX w.)*, ss. 164—170, 6 il., str. w jęz. francuskim. W połowie XIX w. budownictwo Sopronu charakteryzowało się „rozwągą i brakiem zdobnictwa”. Te dwie cechy nadały mu rangę estetyczną, która na trwałe zapisała się na kartach historii architektury węgierskiej.

Recenzje, s. 170.

I. M. Balassa, *A rekonstrukció és másolat kérdése a szabadtéri néprajzi múzeumok építésében (Rekonstrukcja i problemy reprodukcji przy budowie muzeów etnograficznych)*, ss. 171—175, 6 il.,

str. w jęz. francuskim. Przy zakładaniu muzeów etnograficznych na wolnym powietrzu, skansenów, rodzą się dwa problemy: problem samego projektu, przygotowanego na podstawie badań etnografów, oraz problem jego realizacji. Tymi właśnie zagadnieniami zajmuje się autor artykułu.

A. Budaï, *Foghij beépítés a műemlékvárosban (Uzupełnienie zabudowy miast-zabytków)*, ss. 176—182, 5 il., str. w jęz. francuskim. Dawni budowniczowie projektując miasta kierowali się własnym smakiem i odczuciem estetycznym. Dzisiaj architekci, uzupełniając zabudowę owych miast, które w miarę upływu czasu stały się zabytkami, mają o wiele trudniejsze zadanie do spełnienia. Oprócz współczesnych wartości estetycznych muszą brać pod uwagę dominujący na danym terenie styl architektoniczny oraz funkcjonalność podyktowaną wymogami społecznymi.

Niszczące zabytki

J. Pandur, *A Kapos-hegyi kápolna (Kaplica na górze Kapos)*, ss. 183—186, 4 il., str. w jęz. francuskim. Informacja na temat osiemnastowiecznej kaplicy, stojącej na wzgórzu za Kaposvárem, w której przeprowadzono prace remontowe, niestety niezupełnie zgodne z jej pierwotnym wyglądem, innych zaś zaprzestano.

Podróże naukowe, ss. 186—190.

Informator, ss. 191—193.

Recenzja, s. 193.

Zeszyt 4, stron 63, ilustracje

É. Kozák, *A dunaföldvári (Tolna m.) Óregtorony régészeti feltárása (Odkrycie archeologiczne w starej wieży w Dunaföldvár w komitacie Tolna)*, ss. 193—198, 4 il., str. w jęz. francuskim. Dunaföldvár od czasów prehistorycznych było terenem zamieszkanym; pierwsze wiadomości o mieście, zwanym wówczas Feldvár, pochodzą z 1199 r. Autorka, przypominając krótko historię miasta, pisze o wieży stojącej u jego wrót, która zwłaszcza w okresie walki z Turkami odegrała ogromną rolę. Zbudowana została prawdopodobnie na początku XVI w. (brak dokładnych danych) z kamienia, później uzupełniano ją cegłą. Obecnie po pracach rekonstrukcyjnych otworzyła swe podwoje dla wystawy obrazującej historyczne wykopiska okolic Dunaföldvár.

D. Várnai, *Pozsony (Bratislava) ferences templom melletti Szent János evangélista kápolna kőfaragó jelei 1361—1370 (Ślady kamieniarki w kaplicy Św. Jana Ewangelisty przy kościele franciszkańskim w Bratysławie. 1361—1370)*, ss. 199—201, 6 il., str. w jęz. francuskim. Przy okazji wykonanej w 1897 r. rekonstrukcji kościoła Św. Jana Ewangelisty w Bratysławie wykonano odbitki gipsowe znaków wrytych przez kamieniarzy. Autor przeprowadzając dokładne ich badanie, pogrupował je i doszedł do interesujących wniosków ogólnych.

J. Molnár, *Karakas budai pasa tornya (Wieża baszy Karakasa w Budzie)*, ss. 202—204, 4 il., str. w jęz. francuskim. Krótka historia wieży baszy Karakasa, pochodzącej z czasów panowania tureckiego na Węgrzech, odnowionej przy okazji prac rekonstrukcyjnych na zamku w Budzie.

F. Zákonyi, *Egy régi préház korszerű felhasználása (Współczesne wykorzystanie starej wytłaczarni wina)*, ss. 205—208, 4 il., str. w jęz. francuskim. Przykład ciekawego wykorzystania starej tłoczarni wina nad Balatonem, która po odremontowaniu służy dziś gościom jako restauracja i winiarnia.

A. Csorna, *A víz szerepe a magyar kastélykertekben (Rola wody w ogrodach węgierskich pałaców)*, ss. 209—214, 10 il., str. w jęz. francuskim. Autor artykułu podkreśla, w jak wielkim stopniu podnosiła urodę przypałacowych ogrodów wolno płynąca rzeka, strumień czy małe jeziorko. Stąd też dzisiaj dbając o utrzymanie w dobrym stanie pałaców, winno się zwrócić większą uwagę na ich akweny.

I. Szentmihályi, *Rómer Flóris levele Gózon Imréhez (List Flórisa Rómera do Imré Gózona)*, ss. 215—217, str. w jęz. francuskim. Historia korespondencji z końca XIX w., która przyczyniła się do odkrycia ciekawych fresków kościelnych.

A. Belénessy, *Egyházi épületek a XVIII. század első felében Somogy megye déli részén (Zabudowa kościelna w południowej części komitatu Somogy w pierwszej połowie XVIII w.)*, ss. 218—222. Autor artykułu przytacza autentyczne sprawozdania z początku XVIII w. (przełożone na współczesny język) o stanie zabudowań

kościelnych w komitacie Somogy, które ucierpiały w wyniku walk z Turkami (komitat Somogy wyzwolił się spod panowania tureckiego w 1690 r.).

B. Ila, *Adalékok Keszthely végvár megépüléséhez (Dane dotyczące budowy wartowni w Keszthely)*, ss. 223—224, str. w jęz. francuskim. Ciekawe informacje na temat szesnastowiecznej wartowni w Keszthely.

A. Sáros, *A jászberényi (Szolnok m.) Rozália kápolna építéstörténete (Historia budowy kaplicy Rozalii w Jászberény w komitacie Szolnok)*, ss. 225—229, 6 il., str. w jęz. francuskim. Historia kaplicy Rozalii w Jászberény, której początek sięga XVIII w., a która w dzisiejszej postaci stanowi jeden z najciekawszych przykładów budownictwa klasycznego na terenie komitatu Szolnok.

A. Komjáthy, I. Kremnicsák, *Hollókő (Nógrád m.) Kossuth L.u. 76 sz. épület helyreállítása (Rekonstrukcja domu przy ul. L. Kossutha 76 w Hollókő w komitacie Nógrád)*, ss. 230—234, 9 il., str. w jęz. francuskim. Informacja na temat odrestaurowanego dziewiętnastowiecznego budynku we wsi Hollókő, zaadaptowanego obecnie dla potrzeb poczty.

Poradnik praktyczny

M. Zádor, *Új eredmények a kökonzerválási munkában Magyarországon (Nowe wyniki prac nad konserwacją kamienia na Węgrzech)*, ss. 235—243, 12 il., str. w jęz. francuskim. Ciekawe dane dotyczące analizy chemicznej i pomiarów wilgotności materiałów budowlanych różnych zabytków.

Informator, ss. 243—247.

Krótkie wiadomości, ss. 247—250.

Recenzje, ss. 251—257.

Rocznik XVIII (1974)

Zeszyt 1, stron 64, ilustracje

D. Dercsényi, *Ipolyi Arnold (1823—1866) (Arnold Ipolyi, 1823—1866)*, ss. 1—4, str. w jęz. francuskim. Przypomnienie sylwetki Arnolda Ipolyiego (1823—1866), pioniera węgierskiej etnografii i wybitnego historyka sztuki.

A. Román, *A népi műemlékek néhány sajátos vonása (Kilka specyficznych cech zabytków ludowych)*, ss. 5—15, 11 il., str. w jęz. francuskim. Zabytki ludowe na Węgrzech stanowią 12% ogółu wszystkich obiektów zabytkowych. Zwrócono na nie bacniejszą uwagę i objęto ochroną właściwie dopiero po drugiej wojnie światowej, wtedy też stworzono pierwsze skanseny. Autor artykułu nawołuje do objęcia ochroną dalszych pamiątek budownictwa ludowego.

I. Valter, *Bücsüszentlászlói rk (volt ferences) templom helyreállítása (Rekonstrukcja kościoła romańskiego, dawnego franciszkańskiego w Bücsüszentlászló)*, ss. 16—21, 11 il., str. w jęz. francuskim. We wsi Bücsüszentlászló (w komitacie Zala) znajduje się klasztor franciszkanów i barokowy kościół, który jest dobudowany do małego kościółka romańskiego. Autorka przytacza historię obu tych obiektów i opisuje przeprowadzone przy nich prace rekonstrukcyjne.

I. Lipták, *Budapest V. Veres Pálné u. 32 műemléklakóház helyreállítása (Rekonstrukcja zabytkowego budynku mieszkalnego, mieszczącego się przy ul. Veres Pálné 32 w V dzielnicy Budapesztu)*, ss. 22—27, 10 il., str. w jęz. francuskim. Budynek przy ul. Veres Pálné w Budapeszcie, pochodzący z początku ubiegłego wieku, jest jednym z 10 najstarszych budynków zabytków stolicy Węgier. Obecnie wzmocniono za pomocą konstrukcji żelazno-betonowej stropy, odnowiono fasadę, odrestaurowano schody oraz cały budynek otynkowano.

Niszczące zabytki

K. Timon, *Ybl Miklós feltételezett szülőháza Székesfehérvárott (Dom w Székesfehérvár, w którym prawdopodobnie urodził się Miklós Ybl)*, ss. 28—29, 1 il., W 1963 r. rozebrano w Székesfehérvár dom, który należał do wielce zasłużonej dla miasta rodziny Yblów.

Poradnik praktyczny

I. Urbán, *Szervezettervezési (statikus) minka a műemlékek helyreállításánál (Prace konstrukcyjno-projektowe (statyczne) przy rekonstrukcji zabytków)*, ss. 29—36, 21 il. Autor zajmuje się proble-

mem rekonstrukcji dachów, ilustrując opis licznymi przykładami z terenu Węgier i z zagranicy.

Podróże naukowe, ss. 37—44.

Informator, ss. 45—50.

Krótkie wiadomości, ss. 50—54.

Recenzje, ss. 54—65.

Zeszyt 2, stron 63, ilustracje

L. B e n d e f y, *Dunaföldvár régi földvára (Dawna twierdza obronna w Dunaföldvár)*, ss. 65—71, 7 il., str. w jęz. francuskim. Ciekawe badania przeprowadzone przez autora nad dokumentami kartograficznymi i opisowymi dotyczącymi twierdzy obronnej w Dunaföldvár, która uległa ostatecznemu zniszczeniu w latach 1778—1786 w wyniku obsunięcia się brzegów Dunaju.

F. K ó s a, J. B a n n e r, *Nyilt levél Gyula város távlati fejlesztési tervének ügyében (List otwarty w sprawie planów perspektywicznych dotyczących rozbudowy miasta Gyula)*, ss. 72—73, str. w jęz. francuskim. List protestacyjny, podpisany przez 272 mieszkańców Gyula, w związku z nowoczesnymi planami rozbudowy miasta.

L. Z s i r a y, *A hosztóti plébániatemplom (Kościół parafialny w Hosztót)*, ss. 74—77, 1 il., str. w jęz. francuskim. Informacje na temat późnogotyckiego kościoła parafialnego w Hosztót, zbudowanego pod koniec XVI w., z późniejszym sklepieniem barokowym i wieżą w kształcie ostrosłupa.

A. B u d a i, *A Budapest II, Frankel Leó u. 54. sz. alatti műemlék-épületben levő kórház rekonstrukciója (Modernizacja szpitala mieszczącego się w zabytkowym budynku przy ul. Frankel Leó 54 w II dzielnicy Budapesztu)*, ss. 78—82, 9 il., str. w jęz. francuskim. Szpital przy ul. Frankel w Budapeszcie został zbudowany w połowie XIX w. W czasie ostatnich prac całkowicie zmodernizowano jego wnętrza, przystosowano do obecnych potrzeb, przy jednoczesnych staraniach o zachowanie klasycystycznego charakteru budynku.

L. S a s v á r i, *A tokaji görög templom építésének előzményei és története (Okoliczności budowy i historia kościoła greckokatolickiego w Tokaju)*, ss. 83—85, 4 il., str. w jęz. francuskim. Historia kościoła greckokatolickiego w miejscowości Tokaj (zbudowanego w 1790 r., oltarz z 1804 r.), który od 1960 r. przekształcony został w muzeum miejscowych pamiątek historycznych.

A. S á r o s, *Újabb adatok a jászberényi volt ferences templom történetéhez (Najnowsze dane dotyczące historii byłego kościoła franciszkańskiego w Jászberény)*, ss. 86—88, 4 il., str. w jęz. francuskim. Najstarszy zabytek Jászberény — gotycki kościół zbudowany w XV w. Doszczętnie zniszczono go w okresie walk tureckich, odbudowano w 1700 r. w stylu barokowym, w czasie ostatnich prac rekonstrukcyjnych odsłonięto w nim dawne okna gotyckie.

G. K e r e s z t e s, *A gyergyószárhegyi (Románia) kastély ismertetése és helyreállítása (Opis pałacu w Gyergyószárhegy w Rumunii oraz sprawy związane z jego rekonstrukcją)*, ss. 89—93, 9 il., str. w jęz. francuskim. Na podstawie decyzji władz konserwatorskich postanowiono zrekonstruować renesansowy pałac w Gyergyószárhegy wraz z należącymi do niego basztami i dawnymi murami.

A. C s o r n a, *Fertő menti műemlékjárás (Fertő powiatem chroniącym zabytki)*, ss. 94—95. Krótki przegląd stanu zabytków powiatu Fertő.

A. B e l é n e s s y, *Egyházi épületek a XVI. és XVII. században Zala és Veszprém megye területén (Zabudowania kościelne w XVI i XVII w. na terenie komitatów Zala i Veszprém)*, ss. 96—98. Spis szesnasto- i siedemnastowiecznych zabytków znajdujących się na terenie komitatów Zala i Veszprém; krótka informacja na temat ich obecnego stanu.

Poradnik praktyczny

I. U r b á n, *Szerkezettervezési (statikus) munka a műemlékek helyreállításánál (Prace konstrukcyjno-projektowe (statyczne) przy rekonstrukcji zabytków)*, ss. 99—103, 10 il. Kolejny artykuł z cyklu, rozpoczętego w z. 1 (1972), na temat wzmocnienia ścian i stropów.

S. T a m á s, *Fűtőkábelek alkalmazása műemlék épületekben (Zastosowanie kabli ogrzewczych w zabytkowych budynkach)*, ss. 103—105, 5 il. Sprawy związane z zakładaniem kabli ogrzewczych w budynkach zabytkowych.

Podróże naukowe, ss. 106—108.

Informator, ss. 110—117.

Krótkie wiadomości, ss. 118—124.

Recenzje, ss. 124—128.

Zeszyt 3, stron 63, ilustracje

W. F r o d l, *Elmélet és gyakorlat egysége a magyar műemlékvédelem centenáriuma (Zgodność teorii z praktyką — na stułecie ochrony zabytków na Węgrzech)*, ss. 129—138, 6 il., str. w jęz. francuskim. Autor artykułu, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego, przypomina obchodzone w 1972 r. uroczystości związane z setną rocznicą ochrony zabytków na Węgrzech. Podkreśla, jak wiele uwagi poświęca się historyczno-dokumentacyjnym badaniom zabytków, którymi zajmuje się zespół specjalistów z różnych dziedzin, i dopiero po ich zakończeniu przystępuje się do właściwych prac konserwatorskich. W efekcie tych działań zabytki odzyskują swój dawny, zgodny z historią wygląd i blask.

M. G. S á n d o r, *A mecsekánásdi Szent István templom feltárása (Odkrycie kościoła Św. Stefana w Mecsekánásd)*, ss. 139—143, 6 il., str. w jęz. francuskim. Pierwsza wzmianka na temat kościoła w gminie Mecsekánásd pochodzi z 1235 r. Pierwotnie był to mały kościółek jednonawowy, do którego w drugiej połowie XIII w. dobudowano wieżę, w XIV w. gruntownie go przebudowano, a w XVI w. wzmocniono, aby mógł być twierdzą obronną przed Turkami.

I. P u s z t a i - S c h ö n e r, *A mecsekánásdi Szt. István templom helyreállítása (Restauracja kościoła Św. Stefana w Mecsekánásd)*, ss. 144—150, 8 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł stanowi kontynuację poprzedniego — dopisuje ostatnie strony najnowszej historii kościoła w Mecsekánásd, tzn. sprawy związane z jego restauracją.

I. V a l t e r, *A mátraszőlői (Nógrád m.) rk templom kutatása (Badania kościoła rzymskokatolickiego w Mátraszőlős, w komitacie Nógrád)*, ss. 151—159, 12 il., str. w jęz. francuskim. Kościół w Mátraszőlős stanowi jeden z cenniejszych przykładów późnego gotyku na Węgrzech. Zbudowany prawdopodobnie pod koniec XIII w., w XV w. został powiększony i przebudowany, zamurowano wówczas część gotyckich okien oraz zasłonięto cenne freski na ścianach. Dopiero przy późniejszych renowacjach odkryto pierwotny wygląd kościoła.

T. D r a g o n i t s, *A mátraszőlői rk templom helyreállítása (Restauracja kościoła rzymskokatolickiego w Mátraszőlős)*, ss. 160—164, 5 il., str. w jęz. francuskim. Autor nawiązuje do tematu poruszonego w poprzednim artykule i pisze o przeprowadzonych pracach restauracyjnych w kościele w Mátraszőlős, w którym m.in. zmieniono dach, odsłonięto gotyckie łuki okien oraz przywrócono dawny wygląd posadzki.

I. K á l l a y - B o r k a y, *Régi házak Ráckeve kialakuló képében (Stare domy w planach rozwojowych Ráckeve)*, ss. 165—169, 8 il., str. w jęz. francuskim. Autorka pisze na temat średniowiecznego budynku w Ráckeve, w którym po niezbędnych pracach konserwatorskich otwarto restaurację, bar i kawiarnię, a piwnice przeznaczono na winiarnię. W Ráckeve myśli się o podobnym wykorzystaniu innych zabytkowych budowli.

J. M o l n á r, *Az utolsó pesti dzámi (Ostatni peszteński dzami)*, ss. 170—173, 4 il., str. w jęz. francuskim. Z okresu panowania Turków na Węgrzech zachowały się liczne pamiątki, wśród nich meczety. Dotychczas sądzono, że Turcy budowali na Węgrzech tylko dwa rodzaje meczetów. Po dokładnym przestudiowaniu rysunków austriackiego mistrza J. B. Fischera (1856—1723) wywnioskowano, że istniała jeszcze trzecia ich odmiana, której przykład stanowił — nie istniejący już dziś — dzami w Peszcie.

Czytelnicy piszą, ss. 174—181.

Poradnik praktyczny

F. K a r s a y, *Műemlékek felmerése léggömbről készült fényképek alapján (Mierzenie zabytków na podstawie zdjęć wykonywanych z balonu)*, ss. 181—185. Powszechnie wiadomo, że przy zbieraniu dokumentacji dotyczącej zabytków niezbędne są zdjęcia całości danego obiektu i fragmentów. Nie zawsze jednak można wykonać fotografie obiektu z samolotu lub helikoptera, zwłaszcza jeśli zabytek znajduje się w środku miasta. W związku z tym na Węgrzech wypróbowano robienie zdjęć z balonu.

G. Debreceni, *Utca és kiemelővilágítás kérdései történelmi városokban, Sopron régi városrészének kapcsán (Sprawy oświetlenia ulic w zabytkowych miastach, na przykładzie starej dzielnicy w Sopron)*, ss. 185—188. Przy zakładaniu lamp na ulicach starych miast należy uwzględnić potrzebne współczesnym mieszkańcom oświetlenie oraz kwestię zabytkowego charakteru otoczenia. Ciekawie rozwiązano tę sprawę w mieście Sopron.

Informator, ss. 188—190.

Krótkie wiadomości, ss. 190—191.

Recenzja, ss. 191—193.

Zeszyt 4, stron 63, ilustracje

Beszámoló az Országos Műemléki Felügyelőség 1972—1973 évben végzett munkáiról (Sprawozdanie z zakończonych w latach 1972—1973 prac prowadzonych przez Krajowy Inspektorat ds. Zabytków), ss. 193—202, 10 il., str. w jęz. francuskim. Artykuł redakcyjny na temat przeprowadzonych prac konserwatorskich na Węgrzech w latach 1972—1973.

Recenzja, s. 202.

D. Várnai, *Római kori kereskedelmi és hadiutak Pannóniában (Szlaki handlowe i wojenne w Panonii za czasów rzymskich)*, ss. 203—213, 5 il., str. w jęz. francuskim. Autor pisze o szlakach handlowych, które za czasów rzymskich prowadziły przez Panonię (dzisiejszy teren Węgier), ze szczególnym uwzględnieniem tzw. Szlaku Bursztynowego, wiodącego od Morza Bałtyckiego.

Recenzja, s. 213.

I.T. Juhasz, *Csolt monostor feltárásának eddigi eredményei (Dotychczasowe wyniki odkrycia klasztoru w Csolt)*, ss. 214—218,

8 il., str. w jęz. francuskim. Badania archeologiczne prowadzone na zachód od Vésztő (w komitacie Békés) pozwoliły odkryć — jak się przypuszcza — największy klasztor węgierski. Autorka artykułu dokładnie omawia dotychczasowe wykopaliska, podkreślając jednocześnie, że prace trwają nadal.

Recenzja, s. 218.

T. Zentai, *A népi sirjekek megőrzéséről (Sprawa ochrony nagrobków ludowych)*, ss. 219—223, 10 il., str. w jęz. francuskim. Stare nagrobki ludowe na Węgrzech, wykonane z drewna, najczęściej miały postać człowieka, kształt łodzi lub grotu. Większość z nich niszczeje, przechodzi w zapomnienie, mimo że dziś obiekty te mają dużą wartość historyczno-poznawczą.

Zs. Ruszthy, *Kisalföldi lakóházitípusok 1750—1900 (Typy domów mieszkalnych z terenów Małej Niziny Węgierskiej)*, ss. 224—240, 28 il., str. w jęz. francuskim. Autor artykułu zajmuje się problemem budownictwa domów mieszkalnych na terenie Małej Niziny Węgierskiej w latach 1750—1900, omawia dokładnie wzory, według których je budowano.

Podróże naukowe, ss. 241—148.

Poradnik praktyczny

I. Urbán, *Szerkezettervezési munka a műemlékek helyreállításánál (Prace konstrukcyjno-projektowe (statyczne) przy rekonstrukcji zabytków)*, ss. 249—253, 14 il. Autor artykułu pisze na temat przeprowadzonych prac, mających na celu wzmocnienie konstrukcji budynku Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Egerze.

Czytelnicy piszą, ss. 253—255.

Krótkie wiadomości, ss. 255—256.

Recenzja, ss. 256—257.

Oprac. Krystyna Koch